

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-42>

УДК 330.341.1:330.341.2:316.774:336.6

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ АКТИВІЗУВАННІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE ACTIVATION OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES: THE INFORMATION ASPECT

Микитин Олег Зеновійович

кандидат технічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9016-6757>

Mykytyn Oleh

Lviv Polytechnic National University

Стаття присвячена дослідженню сучасних особливостей розвитку інноваційної діяльності при активізуванні євроінтеграційних процесів, зокрема їх інформаційного аспекту. Проаналізовано вітчизняні позиції у глобальному індексу інновацій, його складових, які є тісно пов'язаними із інформаційним забезпеченням інноваційної діяльності протягом 2015–2021 рр. Розроблено послідовність інформаційного забезпечення інноваційного розвитку за умов активізування євроінтеграційних процесів. Застосування даної послідовності керівництвом вітчизняних підприємств, організацій сприятиме деталізуванню впливу інформації, застосування провідних методів, оцінювання факторів, які впливають на дане інформаційне забезпечення, формуючи і використовуючи індикатори задля моніторингу інноваційного розвитку. Виокремлено основні напрямки інформаційної політики, які є доцільними для адаптування до вітчизняних умов господарювання і які ефективно використовуються в країнах ЄС.

Ключові слова: інформація, інформаційно-комунікаційне забезпечення, інновації, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, євроінтеграційні процеси.

The article is devoted to studying the modern features of the development of innovative activity during the activation of European integration processes, particularly their informational aspect. The article used the scientific method, the statistical method, and methods of synthesis, analogy, and argumentation. The domestic positions in the global innovation index and its components, closely related to the information provision of innovative activities during 2015–2021, were analyzed. The sequence of information provision of innovative development under the activation of European integration processes has been developed. The application of this sequence by the management of domestic enterprises and organizations will contribute to detailing the influence of information, the use of leading methods, the evaluation of factors that affect this information provision, forming and using indicators for monitoring innovative development. The main directions of the information policy, which are practical for adaptation to domestic business conditions and which are effectively used in the EU countries, are singled out. The indicated areas will contribute to increasing the efficiency of information support for developing innovative activities. Integrating the management information system will contribute to solving complex tasks of strategic, tactical, operational planning, and management of innovative activities. The application of information obtained through the operation of an automated information system will help domestic managers to solve a significant number of problems (for example, the balance of material, financial, information, energy, human resources, ongoing monitoring and evaluation of the results of management decisions, improvement of the cost management system of goods/services, logistics chains, etc.). The recommended sequence of information provision of innovative development under conditions of activation of European integration processes can be used by the management of domestic industrial enterprises under conditions of European integration.

Keywords: information, information and communication support, innovations, innovative development, innovative activity, European integration processes.

Постановка проблеми. За умов активізування євроінтеграційних процесів в Україні, окрім нових викликів вітчизняна економіка отримує одночасно й значні можливості для розвитку, в тому числі й передусім інноваційного. Враховуючи суттєве відставання України у сфері модернізування, економічну, кризу, руйнування інфраструктури, основних фондів, спричинені військовими діями росії, дані потенційні можливості сприятимуть формуванню та розвитку інноваційної сфери. При чому рівень ефективності функціонування та розвитку інноваційної діяльності залежатиме від рівня її інформаційного забезпечення. Тому актуальним є проблематика формування систем інформаційного забезпечення розвитку інноваційної діяльності в Україні за активізування євроінтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематиці сучасних особливостей інноваційної діяльності при активізуванні євроінтеграційних процесів, проблем її інформаційного забезпечення присвячені наукові праці таких вчених як Березняк Н. [9], Гречаник О. [1], Дрималовська Х. [4], Ємельянов О. [2], Журавльова Т. [8], Завербна Н. [3], Завербний А. [3, 4], Кваша Т. [9], Князевич А.О. [5], Крилов Д. [6], Кузнецова М. [7], Караченцева К. [7], Оніпко А. [11], Петрушка Т. [2], Писаренко Т. [9], Погорелов С. [10], Прудка О. [9], Савастєєва О. [8], Симак А. [2], Склярів Д. [8], Темченко О. [1], Хлебнікова Т. [1], Швець Ю. [11] а також багато інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Одночасно, окремі теоретичні, методологічні, практичні аспекти формування, розвитку інноваційної діяльності при активізуванні євроінтеграційних процесів у вітчизняній економіці, виникаючі переваги і потенційні інформаційні та інші можливості потребують додаткового дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілями виступає дослідження сучасних особливостей розвитку інноваційної діяльності при активізуванні євроінтеграційних процесів в інформаційному аспекті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан інформаційного забезпечення вітчизняної інноваційної діяльності продемонстрував автономне формування спеціалізованих інформаційних систем (ресурсів), зорієнтованих виключно на розв'язання відомих завдань. Зв'язок між окремими системами є практично відсутнім. Даний підхід до створення, використання інформаційних ресурсів суттєво звужує потенційні можливості для

аналізування, прогнозування, моніторингу, управління їх розвитком.

Надважливим елементом інформаційної сфери виступає інформаційна інфраструктура. Її розвиток є складним, наукомістким процесом. Саме інформаційна інфраструктура здатна підвищувати рівень ефективності функціонування економік країн. Ця властивість формується завдяки здатності впливати на поведінку господарюючих суб'єктів, рівень їх інноваційної активності, транзакційні видатки тощо. Тому, процес формування сучасної інформаційної інфраструктури на сьогодні є одним із найважливіших завдань [1; 2; 6; 9].

Адже саме інформаційно-комунікаційні технології є визначальними для становлення, розвитку інноваційних процесів. Завдяки швидкому їх розвитку, розширенню пропускну здатності інформаційних потоків все більші обсяги інформації (одночасно зі зменшенням фінансових витрат) розповсюджуються споживачам (юридичним/фізичним особам).

Тому, діяльність, яка є пов'язаною із інформацією, виступає основою інфраструктури наукових досліджень. Інформація виступає базою при формуванні, розвитку інтелектуального потенціалу суспільства (кожної людини окремо, її базовим ресурсом).

Роль інноваційного забезпечення задля високоефективного управління (менеджменту) за умов активізування євроінтеграційних процесів постійно зростає. Це пов'язано із інтенсивністю та обсягами інформації, необхідної для прийняття та реалізування управлінських рішень [10, с. 153].

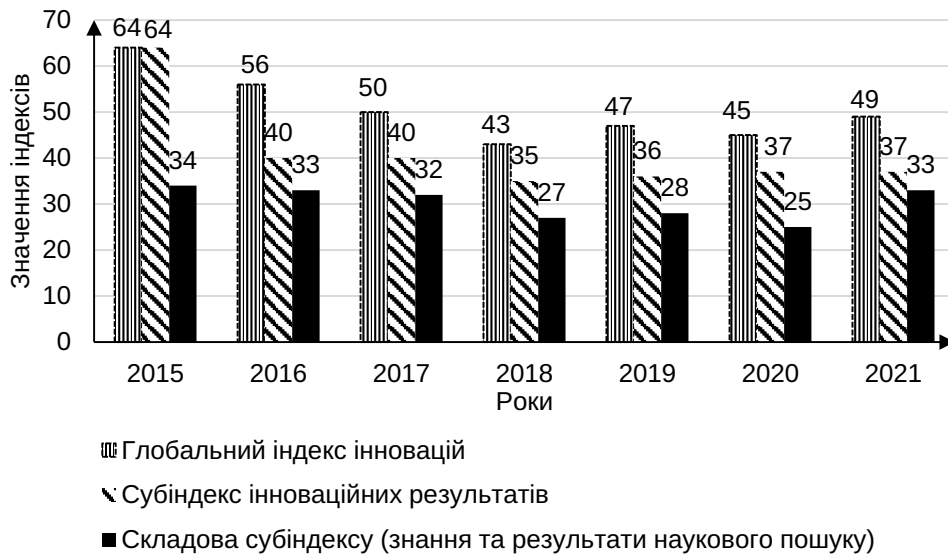
Останні роки Україна обіймає низькі позиції у міжнародному рейтингуванні інноваційної діяльності. Але, якщо Україна протягом останніх років посідає низькі позиції за рейтингом (див. рис. 1), то за субіндексом інноваційних результатів (який є тісно пов'язаним саме із інформаційним забезпеченням) вона майже вдвічі вищою [6; 13].

Тому, можна стверджувати про потенціал вітчизняної економіки, що стосується «знання та результати наукового пошуку (рівень розробки нових знань, техніки, технології, темпи їх поширення та вплив на знання)» як складової субіндексу інноваційних результатів (рис. 1).

Задля активізування використання інноваційного потенціалу доцільно застосовувати послідовність інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняних підприємств. Застосування даної послідовності керівництвом вітчизняних підприємств,

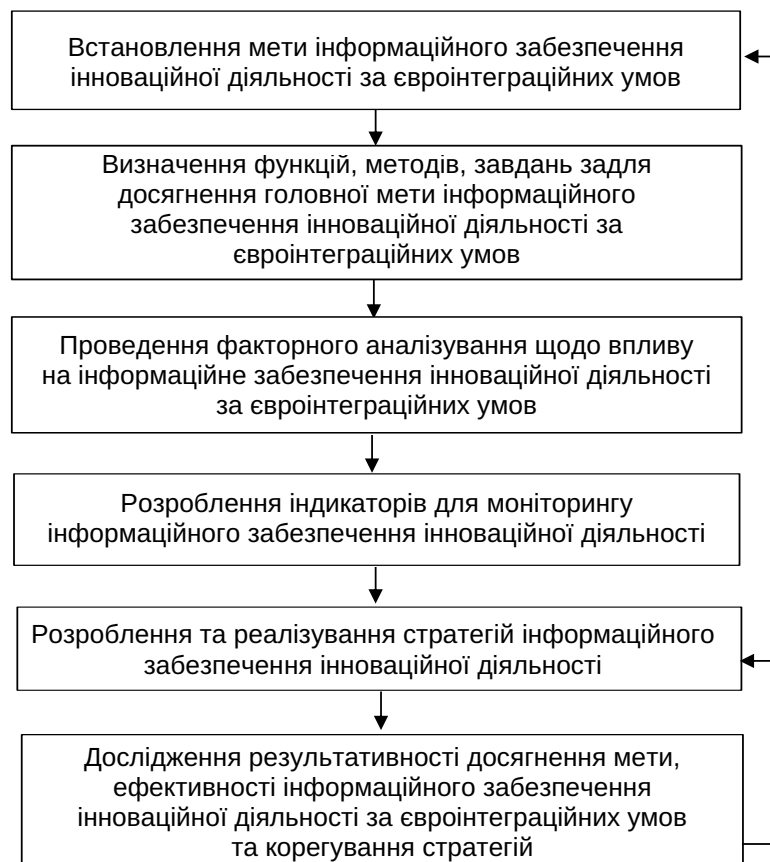
організацій сприятиме деталізуванню впливу інформації, застосування провідних методів, оцінювання факторів, які впливають на

дане інформаційне забезпечення, формуючи і використовуючи індикатори задля моніторингу інноваційного розвитку (рис. 2) [11].

Рис. 1. Динамічність розташування України у глобальному індексу інновацій та його складових протягом 2015–2021 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [6; 13]

Рис. 2. Рекомендована послідовність інформаційного забезпечення інноваційного розвитку за умов активізування євроінтеграційних процесів

Джерело: розроблено автором за даними [3; 5; 11]

Тому, інтегрування інформаційної системи управління сприятиме вирішенню комплексних завдань стратегічного, тактичного, оперативного планування, управління інноваційною діяльністю.

Застосування інформації, отриманої за рахунок функціонування автоматизованої інформаційної системи, допомагатиме вітчизняним керівникам вирішувати значну кількість проблем (приміром, збалансованості матеріальних, фінансових, інформаційних, енергетичних, людських ресурсів, поточного моніторингу та оцінювання результатів прийнятих управлінських рішень, удосконалення системи управління собівартістю товарів/послуг, логістичними ланцюгами тощо).

До основних напрямків інформаційної політики, які є доцільними для адаптування до вітчизняних умов господарювання і які ефективно використовуються в країнах ЄС належать наступні [9, с. 87]:

- політика лібералізування, приватизування телекомунікацій;
- активізування розвитку інформаційних послуг, мереж;
- розвивання технічного, соціального, інформаційного забезпечення;
- протидія інформаційним монополіям;

- формування ринку інформаційних послуг та інтегрування з іншими країнами;
- протидія дискримінуванню за інформаційною ознакою тощо.

Вказані напрямки сприятимуть підвищенню рівня ефективності інформаційного забезпечення розвитку інноваційної діяльності.

Висновки. Однією із найважливіших складових вітчизняної інноваційної системи повинна виступати інформаційна інфраструктура. Першочерговим завданням організування інформаційного забезпечення вітчизняної інноваційної діяльності повинне бути формування інформаційних ресурсів, орієнтованих на встановлення і розвиток інформаційно-комунікаційних зв'язків між всіма суб'єктами інноваційної сфери. При чому це необхідно здійснювати на всіх етапах інноваційного процесу задля забезпечення тісного взаємозв'язку між попитом та пропозицією вітчизняної та зарубіжної інноваційної продукції.

Перспективними напрямками подальших досліджень виступає фінансове забезпечення механізмів формування інформаційного забезпечення інноваційної діяльності вітчизняної економіки за активізаційних євроінтеграційних процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гречаник О. Є., Хлебнікова Т.М., Темченко О.В. Сучасні проблеми управління інноваційно-активними підприємствами: досвід України та ЄС. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 2. С. 74–80.
2. Ємельянов О., Петрушка Т., Симак А. Інноваційність економічного розвитку підприємств: сутність, види та особливості оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1221>
3. Завербний А. С., Завербна Н. В. Особливості управління інвестиційним забезпеченням інноваційних процесів на підприємствах. Львів : Вид-во "Світ", 2006. 262 с.
4. Завербний А. С., Дрималовська Х. В. Конкурентоспроможність вітчизняних підприємств. *Вісник НУ «Львівська політехніка»*. 2012. № 727. С. 218–225.
5. Князевич А. О. Інноваційна інфраструктура в економіці знань. 2014. URL: http://www.confcontact.com/2014-modernizatciya-natsionalnoj-ekonomiki/6_knyazevich.htm.
6. Крилов Д.В. Аналіз рейтингового оцінювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/10.pdf.
7. Кузнєцова М., Караченцева К. Новий механізм господарювання – необхідна умова інноваційного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1691>.
8. Савастєєва О., Журавльова Т., Склярів Д. Державна фінансова підтримка інноваційної діяльності в національних умовах недоіндустріального розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1088/1045>.
9. Писаренко Т. В., Кваша Т. К., Березняк Н. В., Прудка О. В. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід : монографія. Київ : УкрІНТЕІ, 2015. 239 с.
10. Погорелов С. М. Особливості застосування інформаційних технологій в менеджменті та економіці. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр.* Харків : НТУ "ХПІ", 2018. № 19 (1295). С. 151–155.

11. Швець Ю. О., Оніпко А. Д. Інформаційне забезпечення діяльності підприємств машинобудування в умовах інноваційного розвитку. *Економічний простір*. 2018. № 130. С. 188–199.
12. EFFRA Factories of the Future. 2020. URL: https://www.effra.eu/sites/default/files/factories_of_the_future_2020_roadmap.pdf.
13. Global Innovation Index 2021. Global Innovation Index : веб-сайт. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>.

REFERENCES:

1. Grechanyk O. Ye., Khlebnikova T. M., Temchenko O. V. (2022). Suchasni problemy upravlynya inovacijno-aktivnymy pidpryjemstvamy: dosvid Ukrainy ta ES [Modern problems of management of innovative and active enterprises: the experience of Ukraine and the EU]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 74–80. (in Ukrainian)
2. Yemelyanov O., Petrushka T., Symak A. (2022). Inovacijnist ekonomichnogo rozvytku pidpryjemstv: sutnist, vydy ta osoblyvosti ocynyuvanya [Innovativeness of the economic development of enterprises: the essence, types and peculiarities of assessment]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 37. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1221>. (in Ukrainian)
3. Zaverbnyj A. S., Zaverbna N. V. (2006). Osoblyvosti upravlynya investycijnym zabezpechenyam inovacijnykh procesiv na pidpryjemstvakh [Peculiarities of management of investment support of innovative processes at enterprises]. Lviv: Vyd-vo "Svit", 262 p. (in Ukrainian)
4. Zaverbnyj A. S., Drymalovska Kh. V. (2012). Konkurentospromozhnist vitchyznyanykh pidpryjemstv [Competitiveness of domestic enterprises]. *Visnyk NU «Lvivska politehnika»*, vol. 727, pp. 218–225. (in Ukrainian)
5. Knyazevych A. O. (2014). Inovacijna infrastruktura v ekonomici znan` [Innovative infrastructure in the knowledge economy]. Available at: http://www.confcontact.com/2014-modernizatciya-natsionalnoj-ekonomiki/6_knyazevich.htm. (in Ukrainian)
6. Krylov D. V. (2022). Analiz rejtyngovogo ocynyuvanya rozvytku inovacijnoji dijalnosti v Ukraini [Analysis of the rating assessment of the development of innovative activity in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, vol. 5. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/10.pdf. (in Ukrainian)
7. Kuznecova M., Karachenceva K. (2022). Novyj mekhanizm gosподaryuvanya – neobkhidna umova inovacijnogo rozvytku [A new management mechanism is a necessary condition for innovative development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 43. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1691>. (in Ukrainian)
8. Savastyejeva O., Zhuravlova T., Sklyarov D. (2022). Derzhavna finansova pidtrymka inovacijnoji dijalnosti v nacionalnykh umovakh nedoindustrialnogo rozvytku [State financial support of innovative activity in the national conditions of neo-industrial development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 35. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1088/1045> (in Ukrainian)
9. Pysarenko T. V., Kvasha T. K., Bereznyak N. V., Prudka O. V. (2015). Informacijne zabezpechenya inovacijnogo rozvytku: svitovyj ta vitchyznyanyj dosvid: monografija [Information provision of innovative development: global and domestic experience: monograph]. Kyiv: UkrINTEI, 239 p. (in Ukrainian)
10. Pogoryelov S. M. (2018). Osoblyvosti zastosuvanya informacijnykh tekhnologij v menedzhmenti ta ekonomici [Peculiarities of the use of information technologies in management and economics]. *Visnyk Nacionalnogo tekhnichnogo universytetu "Kharkivskyj politekhnichnyj instytut"*: zb. nauk. pr. Kharkiv: NTU "KhPI". Vol. 19 (1295), pp. 151–155. (in Ukrainian)
11. Shvec Yu. O., Onipko A. D. (2018). Informacijne zabezpechenya dijalnosti pidpryjemstv mashynobuduvanya v umovakh inovacijnogo rozvytku [Information support for the activities of machine-building enterprises in the conditions of innovative development]. *Ekonomichnyj prostir*, vol. 130, pp. 188–199. (in Ukrainian)
12. EFFRA (2020), "Factories of the Future", available at: https://www.effra.eu/sites/default/files/factories_of_the_future_2020_roadmap.pdf.
13. Global Innovation Index (2021), "Global Innovation Index", available at: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>.